

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Islandu, Turecku
a zemím západního Balkánu)

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní
politiky a vnějších vztahů EU)

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Martin Kuta, Martin Kotasová

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

Obsah

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ.....	3
ISLAND – UKONČENÍ KANDIDATURY.....	3
EP: POKROK ZÁPADOBALKÁNSKÝCH STÁTŮ.....	3
SRBSKO-KOSOVO: DALŠÍ KROKY.....	5
ZÁVĚRY RADY K BOSNĚ A HERCEGOVINĚ.....	5
HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU.....	7
ZAHÁJENÍ KONZULTACÍ K ENP A ZPRÁVY O POKROKU.....	7
PARLAMENTNÍ VOLBY V TÁDŽIKISTÁNU, SPOLUPRÁCE SE STŘEDOASIJSKÝMI ZEMĚMI.....	10
UKRAJINA: ENERGETICKÉ ROZHOVORY, PRODLOUŽENÍ SANKCÍ, ZÁVĚRY ER.....	11
ESVČ K VÝVOJI V LIBYI.....	12
FAC: PRODLOUŽENÍ SANKCÍ SÝRIE.....	14
JIŽNÍ SÚDÁN: NEÚSPĚCH MÍROVÝCH JEDNÁNÍ.....	14
IRÁNSKÝ JADERNÝ PROGRAM: DALŠÍ KOLO JEDNÁNÍ.....	15
DOKUMENTY SZBP EU.....	16

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

EVROPSKÁ UNIE A POLITIKA ROZŠÍŘENÍ

(Vztah k Islandu, Turecku a zemím západního Balkánu)

ISLAND – UKONČENÍ KANDIDATURY

Pozadí

V souvislosti s ekonomickou situací v zemi podala v roce 2009 tehdejší sociálnědemokratická vláda s podporou zelených přihlášku ke členství v EU. Od roku 2010 je Island kandidátskou zemí. V roce 2013 proběhly v zemi parlamentní volby, v nichž vyhrály pravicové strany. Pravicová vláda následně přístupová jednání přerušila.¹ Podle každoroční zprávy Evropské komise o pokroku jednotlivých kandidátských zemí mělo být pokračování rozhovorů podmíněno konáním referenda.² Ačkoli vláda o vypsání referenda v loňském roce uvažovala, nakonec neproběhlo. V květnu 2014 uvádělo 37 % obyvatel země, že si přejí vstoupit do EU, naproti tomu 49 % obyvatel se ke přistoupení k EU stavělo negativně.³

Aktuálně

I přes odpor části islandské veřejnosti se současná vláda Sigmundura Gunnlaugssona ze Strany pokroku (*Framsóknarflokkurinn*) rozhodla ukončit přístupová jednání s EU. Vláda oznámila předsednické zemi Radě EU a komisaři pro rozšiřování a Evropskou politiku sousedství Johannesu Hahnovi, že Island již nechce nadále být považován za kandidátskou zemi. Islandský ministr zahraničí Gunnar Sveinsson zdůraznil i nadále pokračující spolupráci Islandu s EU v rámci Evropského hospodářského prostoru, stejně jako zapojení do euro-atlantických struktur.⁴

Opoziční strany (Sociálně demokratická aliance, Zelené hnutí, Pirátská strana a strana Jasná budoucnost) požadují, aby v letošním roce bylo uspořádáno referendum, v němž by se voliči museli vyjádřit, zdali stojí o ukončení přístupových jednání.⁵

EP: POKROK ZÁPADOBALKÁNSKÝCH STÁTŮ

Pozadí

O vývoji v zemích západního Balkánu jednal Výbor pro zahraniční věci Evropského parlamentu (AFET EP) v druhé polovině února 2015. Kromě vývoje v jednotlivých státech se poslanci zabývali také regionálními vztahy (nejvíce vztahy Srbska a Kosova). Na jednání připravili návrhy usnesení k jednotlivým zemím, která mají být následně projednána na plenární schůzi EP.⁶

Aktuálně

Zprávou o vývoji v Černé Hoře, Makedonii, Srbsku a Kosovu se zabývali poslanci Evropského parlamentu (EP) na plenárním zasedání 11. března. V projevech nejvíce uvítali aktivity politických představitelů **Černé Hory** a připravenost země na vstup do EU (viz dále).

¹ K islandským volbám a přerušení přístupových jednání viz Vybraná témata 10/2013 Parlamentní volby na Islandu, duben 2013, [ZDE](#).

² Evropská komise: Iceland 2013 Report, 16. 10. 2013, [ZDE](#).

³ Euractiv.com: Iceland postpones withdrawal of EU application, 13. 5. 2014, [ZDE](#).

⁴ Rada EU: Letter from the Minister for Foreign Affairs of Iceland, 13. 3. 2015, [ZDE](#).

⁵ Icelandreview.com: Opposition Proposes Referendum on EU in the Fall, 18. 3. 2015, [ZDE](#).

⁶ Přehled SZBP únor 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Západobalkánské státy by měly dostat jasný signál, zda existuje šance dalšího rozšíření EU (Jiří Maštálka, Evropská sjednocená levice a Severská zelená levice, GUE/NGL).⁷ V případě **Makedonie** poslanci zdůraznili, že pro další evropské směřování země je nutné vyřešit mezinárodní vztahy v zemi. Za překážku označili vztahy Makedonie se sousedními státy EU (Bulharskem a Řeckem), které z historických důvodů blokují zahájení vstupních rozhovorů.⁸ Poslanci uvítali, že evropská agenda je významnou součástí vládního programu. Perspektiva členství v EU by napomohla stabilizovat vnitropolitickou situaci. V zemi podle poslanců dochází k politizaci soudnictví a státní správy.⁹ **Srbsko** se aktivně zapojuje do spolupráce v rámci regionu, což se pozitivně promítlo do obnovení rozhovorů s Kosovem. Zároveň v zemi dochází ke zhoršování podmínek svobody slova a projevu. Srbsko by mělo přehodnotit svou zahraniční politiku a uvést ji do souladu se Společnou zahraniční a bezpečnostní politikou EU. V lednu letošního roku došlo k formálnímu zahájení přístupových jednání. Srbsku vyjádřená podpora ze strany levicových poslanců ale pro EU znamená faktické sblížení s Ruskem, protože Srbsko reprezentuje jeho zájmy v oblasti Balkánu (James Carver, Evropa svobody a přímé demokracie, EFD).¹⁰ **Kosovo** se aktivně zapojuje do regionální spolupráce (výrazem toho jsou i obnovené rozhovory se Srbskem). Země nadále potřebuje asistenci mezinárodních a nadnárodních organizací v provádění strukturálních reforem.¹¹

Černá Hora: otevření dalších kapitol

Černá Hora podala přihlášku ke členství v EU v roce 2008. Přístupová jednání byla zahájena v červnu 2012. Do letošního března bylo dočasně uzavřeno celkem 18 kapitol, včetně kapitol o právním státu, soudnictví a základních právech.¹²

Dne 3. března proběhlo v Bruselu třetí setkání přístupové konference EU-Černá Hora.¹³ Setkání se za EU účastnil stálý zástupce Lotyšska při EU jako reprezentant předsednické země Ilze Juhansone a za Černou Horu státní tajemník pro evropskou integraci a hlavní vyjednávač Andrija Pejović. Výsledkem jednání byl souhlas s otevřením dalších kapitol 16 (zdanění) a 30 (vnější vztahy). V první zmíněné kapitole musí Černá Hora přijmout legislativní opatření v oblasti daně z přidané hodnoty, spotřebních daní a přímých daní. Černohorská strana má Evropské komisi (EK) předložit časový harmonogram přijímání těchto opatření. Dále musí vláda zajistit budování dostatečné administrativní kapacity a infrastruktury pro výběr daní a s tím související informační systémy. V kapitole vnějších vztahů musí černohorská vláda zajistit soulad mezinárodních smluv

⁷ Evropský parlament: 2014 Progress report on Montenegro (debate), 10. 3. 2015, [ZDE](#).

Přijaté usnesení viz Evropský parlament: Přijaté texty – Zpráva o pokroku Černé Hory za rok 2014, 11. 3. 2015, [ZDE](#).

⁸ Přehled SZBP květen 2014, [ZDE](#).

Podle poslanců je třeba dosáhnout znatelného pokroku v této oblasti, včetně ústupků Řecka a Bulharska (k tomu viz dále přijaté usnesení).

⁹ Evropský parlament: 2014 Progress report on the former Yugoslav Republic of Macedonia (debate), 10. 3. 2015, [ZDE](#).

Poslanci se politizaci státní správy dotkli také v přijatém usnesení.

Evropský parlament: Usnesení Evropského parlamentu ze dne 11. března 2015 o zprávě o pokroku Bývalé jugoslávské republiky Makedonie za rok 2014 ((2014/2948(RSP)), 11. 3. 2015, [ZDE](#).

¹⁰ Evropský parlament: 2014 Progress report on Serbia (debate), 10. 3. 2015, [ZDE](#).

Přijaté usnesení viz Evropský parlament: Zpráva o pokroku Srbska za rok 2014, 11. 3. 2015, [ZDE](#).

¹¹ Evropský parlament: The European integration process of Kosovo (debate), 10. 3. 2015, [ZDE](#).

Přijaté usnesení viz Evropský parlament: European Parliament resolution of 11 March 2015 on the European integration process of Kosovo (2014/2950(RSP)), 11. 3. 2015, [ZDE](#).

¹² Delegation of the EU to Montenegro: Accession of Montenegro to the EU, [ZDE](#).

¹³ Evropská komise: Montenegro and EU open two more negotiating chapters in accession process, 30. 3. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

s *acquis*. Země musí dále vybudovat administrativní a kontrolní kapacity, jejímiž úkoly bude zajištění dodržování *acquis* po vstupu Černé Hory do EU.

Přístupová konference na ministerské úrovni je plánována na červen letošního roku.

SRBSKO-KOSOVO: DALŠÍ KROKY

Pozadí

Vývoj srbsko-kosovských vztahů představuje významný aspekt regionální stability. Bývalá vysoká představitelka EU Catherine Ashtonová pomohla sjednat srbsko-kosovskou smlouvu o normalizaci vztahů.¹⁴ Současná vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federica Mogheriniová již dříve uvedla, že integrace západního Balkánu do EU pro ni zůstává prioritou. Navázala tak na svoje dřívější působení jako italská ministryně zahraničí, kdy byla velice aktivní ve spolupráci se západobalkánskými státy.¹⁵

Aktuálně

Vysoká představitelka Mogheriniová navštívila na konci března Srbsko a Kosovo poprvé od svého uvedení do úřadu. Při své návštěvě zdůrazňovala evropskou perspektivu pro Srbsko i Kosovo. Normalizace vztahů v oblasti zůstává i nadále prioritou. V Kosovu se Mogheriniová sešla s prezidentkou Atifete Jahjagovou, premiérem Isou Mustafou a ministrem zahraniční Hashimem Tačim. V Srbsku se sešla s prezidentem Tomislavem Nikolićem, premiérem Alexandrem Vučićem a ministrem zahraničí Ivicem Dačićem. Předmětem jednání se staly další kroky ve vzájemných vztazích.¹⁶ Agenda těchto vztahů obsahuje zřízení Asociace obcí kosovských Srbů, otázku přeshraniční spolupráce, dopravní spolupráci, internetové domény a bankovních úspor.¹⁷ Již v minulém roce byla obnovena jednání o výstavbě dalších hraničních přechodů.¹⁸

ZÁVĚRY RADY K BOSNĚ A HERCEGOVINĚ

Pozadí

EU podmiňuje svou podporu a asistenci Bosně a Hercegovině vnitropolitickou shodou na reformním plánu. Seznam reforem předneslo kolektivní Prezídium v lednu letošního roku. Mezi jednotlivými hráči však nepanovala shoda nad tímto seznamem a také nad procesem, jakým seznam vznikl. Především zástupci srbské komunity namítali, že Prezídium nerespektovalo autonomii jednotlivých entit.¹⁹ Reformním plán schválilo v druhé polovině února Parlamentní shromáždění (federální parlament).²⁰

Bosensko-srbská politická strana Aliance nezávislých sociálních demokratů (SNSD) se i nadále nechce účastnit jednání na státní úrovni, její poslanci bojkotují jednání parlamentu. Někteří bosensko-hercegovinští politici proto vyzvali EU, aby prezidenta Republiky srbské a předsedu

¹⁴ Přehled SZBP duben 2013, [ZDE](#).

¹⁵ EUobserver: Mogherini backs Western Balkan enlargement

¹⁶ ESVČ: High Representative/Vice-President Federica Mogherini to visit Belgrade and Pristina, 20. 3. 2015, [ZDE](#).

¹⁷ Suedosteuropa.uni-graz.at: Mogherini and the Future of Rapprochement between Serbia and Kosovo: The EU's New Role and How It Should Play Out, [ZDE](#).

¹⁸ Přehled SZBP září 2014, [ZDE](#).

¹⁹ Přehled SZBP leden 2015, [ZDE](#).

²⁰ Agora-parl.org: Bosnian Parliament Adopts EU-Developed Plan of Reforms, 24. 2. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

SNSD Milorada Dodika zařadila na sankční seznam kvůli jeho činnosti vedoucí k paralýze státních institucí v zemi.²¹

Aktuálně

Rada EU pro zahraniční věci (FAC) jednala o posledních událostech v Bosně a Hercegovině.²² Rada přivítala podpis politických stran pod reformní plán, který představilo v zimě Prezídium. Shoda politických stran na reformním plánu je dostatečnou podmínkou pro vstup stabilizační a asociační dohody v platnost.²³ Rada uvítala současnou aktivitu politické reprezentace. Tato aktivita nesmí polevit, pokud země chce vstoupit do EU. Rada zmínila nutné reformy, aby Bosna a Hercegovina splnila kodaňská přístupová kritéria (politická, ekonomická a právní)²⁴, a další reformy podle tzv. Kompaktu pro růst a zaměstnanost.²⁵

K sankcím viz také sekci Dokumenty SZBP.

²¹ Balkaninsight.com: Serb Party Boycott Deepens Bosnia's Paralysis, 18. 3. 2015, [ZDE](#).

²² Rada EU: Outcome of the Council Meeting, 16. 3. 2015, [ZDE](#).

²³ Stabilizační a asociační dohoda mezi EU a Bosnou a Hercegovinou byla podepsána v roce 2008. Smlouva ale zatím nevstoupila v platnost.

²⁴ Europa.eu: Accession criteria (Copenhagen criteria), [ZDE](#).

²⁵ Europa.ba: Compact for Growth and Jobs, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

HLAVNÍ BODY AGENDY SZBP EU

(Aktivity v oblasti Společné zahraniční a bezpečnostní politiky
a vnějších vztahů EU)

ZAHÁJENÍ KONZULTACÍ K ENP A ZPRÁVY O POKROKU

Popis problematiky

Evropská politika sousedství (*European Neighbourhood Policy*, ENP) je nástrojem vlivu EU v blízkém i vzdáleném okolí. ENP má dvě geografické dimenze – východní a jižní. V roce 2011 došlo k zatím poslední koncepční změně ENP zavedením pravidla „více za více“, které spočívá ve vyšší finanční podpoře zemím, které aktivně spolupracují s EU a provádějí prodemokratické reformy. Vývoj ENP za rok 2013 hodnotila zpráva Evropské komise naposledy v březnu 2014. Tato zpráva vzala v potaz dění na konci roku 2013 (Vilniuský summit Východního partnerství, vývoj v zemích severní Afriky).²⁶

V září 2014 Komise schválila finanční prostředky pro Evropské nástroje sousedství a partnerství (ENPI) ve výši 15,4 miliardy eur.²⁷

Jednání v institucích EU

Po relativním neúspěchu východní dimenze ENP v roce 2013, kdy Ukrajina napoprvé nepodepsala asociační dohodu a arménská vláda se rozhodla nejednat o asociační dohodě vůbec, oznámila vysoká představitelka Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federica Mogheriniová, že ENP musí v letošním roce doznat výraznějších změn. Na začátku března byla proto zahájena konzultace mezi Evropskou službou pro vnější činnost (ESVČ), komisařem pro rozšíření a ENP Johannesem Hahnem, zástupci jednotlivých států zařazených do ENP a ostatními institucemi EU. Konzultace by měly být skončeny do konce června.²⁸

Vysoká představitelka Mogheriniová k tomu uvedla, že obě dimenze prošly značným vývojem od poslední koncepční změny, a je proto nutné na to reagovat i v pojetí ENP. Vedle bezpečnosti a lidských práv se nově objevují témata, která zůstanou v pozornosti ESVČ při přípravě nové koncepce ENP. Jedná se o migraci, energetiku, demokracii a ekonomický rozvoj a obchod. Diskuze o změně bude také probíhat na letošních summitech ENP – v Rize se v květnu bude jednat o zemích Východního partnerství, v dubnu se bude v Barceloně jednat o jižním křídle ENP. Komisař Hahn zdůraznil, že konzultace o ENP musí vzít v potaz čtyři body:

1. diferenciaci mezi jednotlivými zeměmi, protože každá země ENP vyžaduje rozdílný přístup,
2. větší zaměření na názory představitelů jednotlivých států,
3. přijetí individuální agendy pro každou zemi podle jejích vlastních preferencí a vnitropolitických cílů (jestliže země nechce hlubší integraci prostřednictvím asociační dohody, je nutné přeformulovat program spolupráce),
4. větší flexibilita v případě vnitropolitické změny či změny požadavků.²⁹

²⁶ Evropská komise: Neighbourhood at the crossroads – taking stock of a year of challenges, 27. 3. 2014, [ZDE](#).

K tomu viz také Přehled SZBP březen 2014, [ZDE](#).

²⁷ Přehled SZBP září 2014, [ZDE](#).

²⁸ Evropská komise: Towards a new European Neighbourhood Policy: the EU launches a consultation on the future of its relations with neighbouring countries, 4. 3. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Budoucnost ENP se stala také předmětem jednání neformálního setkání Rady EU pro zahraniční věci, které proběhlo 7. března.³⁰

Zprávy o pokroku zemí Východního partnerství

Rok 2014 představoval výzvu pro ENP kvůli konfliktu na Ukrajině a také podpisům asociačních dohod s Ukrajinou, Gruzii a Moldavskem.

Spolupráce EU a **Arménie**³¹ se v roce 2014 omezila na oblasti společného zájmu. Arménie se může účastnit rozvojových programů EU. V brzké době dojde k zahájení jednání, které má nově upravovat společné vztahy. Tyto vztahy jsou také ovlivněny vstupem Arménie do Euroasijské unie v říjnu 2014. Arménská strana se v minulosti soustředila na reformu ústavního systému, především zahrnutí základních práv a svobod do ústavy podle požadavků evropských a mezinárodních standardů. Fungování soudního systému a veřejné správy je stále nedostatečné. Značný problém představuje korupce. Arménie by také měla zajistit implementaci doporučení Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) v oblasti volební legislativy ještě před parlamentními volbami v roce 2017. Celkový pokrok v demokratizaci společnosti a politického procesu je podle EK a ESVČ omezený.

Oproti Arménii je vcelku pozitivně hodnocen **Ázerbájdžán**³² především v oblasti makroekonomických reforem (diverzifikace ekonomiky). Pokrok EK a ESVČ zaznamenala v dílčích oblastech (vívová politika). S Ázerbájdžánem byla rovněž sjednána dohoda, podle níž se země bude moci účastnit programů EU. Zpráva rovněž uvádí zhoršování situace v oblasti lidských práv (především vůči představitelům opozice). V mezinárodněpolitické rovině EK a ESVČ zdůraznily nutnost aktivního působení země v rámci Minské skupiny, která zajišťuje mírové rozhovory v oblasti Náhorního Karabachu. Pro EU je země zásadní především kvůli projektu výstavby plynovodu *Southern gas corridor*, jehož stavba byla v září 2014 zahájena.³³

V červnu 2014 došlo k podpisu asociační dohody s **Gruzii**.³⁴ Země učinila kroky k prohloubení demokratického vládnutí. V loňském roce došlo ke vzniku státní komise pro ústavní reformu. K výrazným změnám došlo v oblasti státního zastupitelství. Vláda ještě nezahájila reformu volebního systému, aby se podle něj konaly další parlamentní volby v roce 2016. Zvláštní pozornost je v gruzínském případě věnována regionům Jižní Osetie a Abcházie, které nejsou pod kontrolou ústřední vlády.³⁵ Další kroky navazují na již provedené reformy, zejména reformy v souvislosti se zaváděním asociační dohody a s ní spojené prohloubené a komplexní dohody o volném obchodu.

²⁹ Evropská komise: Joint press conference by High Representative/ Vice-President Federica Mogherini and Commissioner Johannes Hahn on European Neighbourhood Policy Review, 4. 3. 2015, [ZDE](#).

³⁰ ESVČ: Final remarks by High Representative/Vice-President Federica Mogherini following the Informal Meeting of Foreign Affairs (Gymnich), 7. 3. 2015, [ZDE](#).

³¹ Evropská komise: Implementation of the European Neighbourhood Policy in Armenia Progress in 2014 and recommendations for actions, 25. 3. 2015, [ZDE](#).

³² Evropská komise: Implementation of the European Neighbourhood Policy in Azerbaijan Progress in 2014 and recommendations for actions, 25. 3. 2015, [ZDE](#).

³³ Eurodialogue.eu: Europe's Southern Gas Corridor: The Great Pipeline Race, [ZDE](#).

³⁴ Evropská komise: Implementation of the European Neighbourhood Policy in Georgia Progress in 2014 and recommendations for actions, 25. 3. 2015, [ZDE](#).

³⁵ Dne 18. března došlo k podpisu smlouvy o alianci a integraci Jižní Osetie s Ruskou federací. ESVČ a vysoká představitelka Mogheriniová tento krok odsoudila, protože dojde k další destabilizaci regionu. ESVČ vyjádřila podporu gruzínské vládě a svrchovanosti a celistvosti gruzínského území.

ESVČ: Statement by High Representative/Vice-President Federica Mogherini on the announced signature of a "Treaty on Alliance and Integration" between the Russian Federation and Georgia's breakaway region of South Ossetia, 17. 3. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Ukrajina³⁶ představuje v rámci zemí ENP specifický příklad. V loňském roce s EU podepsala asociační dohodu a s ní spojenou prohloubenou a komplexní dohodu o volném obchodu. Kvůli krizi na východní Ukrajině se několik doporučení EK věnuje stabilizaci země a vyšetření zločinů během násilných střetů v Kyjevě v zimě na přelomu let 2013 a 2014 a následně na jihovýchodu země. Značný prostor je věnován reformám a jejich souladu s mezinárodními standardy (především doporučeními Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) a Benátské komise pro podporu právního státu Rady Evropy).

EU podepsala v roce 2014 také asociační dohodu a prohloubenou a komplexní dohodu o volném obchodu s **Moldavskem**³⁷. Kvůli krizi na Ukrajině a parlamentním volbám v zemi, které potvrdily převahu proevropských nálad ve společnosti, se více než kdy jindy otevřela otázka svrchovanosti a celistvosti země (Podněstří a Gaugázie). Postupně se v zemi zlepšuje situace občanské společnosti. Další reformní aktivity vyplývají z implementace opatření v souvislosti s asociační dohodou a dohodou o volném obchodu. S ohledem na nedávnou minulost EK doporučuje ústavní reformy, aby se neopakovalo institucionální zablokování systému. Svoboda projevu musí být i nadále prohlubována.

Na květen letošního roku je naplánován summit zemí Východního partnerství a zemí EU v lotyšské Rize. K Východnímu partnerství zástupci členských států na Evropské radě uvedli, že podporují nutnost zaujmout rozdílný přístup ke každé zemi, jak dříve oznámily ESVČ a EK.³⁸

FAC se bude přípravou řížského summitu zemí Východního partnerství zabývat 20. dubna.³⁹

Zprávy o pokroku zemí jižního křídla ENP

Vývoj v zemích jižního křídla charakterizovaly v loňském roce značné turbulence.⁴⁰ EK a ESVČ i nadále zdůrazňovala reformní pokrok v **Tunisku**⁴¹, reformní úsilí se postupně probouzí také v **Maroku**⁴². EU i nadále klade důraz na mírové řešení blízkovýchodního konfliktu i přes zablokované jednání. Blízkovýchodní mírový proces a izraelsko-palestinské vztahy jsou stěžejními body hodnocení **Izraele**.⁴³ V případě **Palestiny** je tomu obdobně, ačkoli byly Palestinskou samosprávou učiněny další kroky, které mají zlepšovat fungování samosprávy na kontrolovaných územích (státní zastupitelství, zákon o vodě).⁴⁴ Jednání s **Egyptem**⁴⁵ byla pozastavena až do první poloviny roku 2015, kdy budou obnovena. Cílem těchto jednání je stanovit nový rámec, v němž bude probíhat vzájemná spolupráce. Jordánsko a Libanon zvládly příliv uprchlíků a hrozbu přelítí syrské občanské války na jejich území. Ačkoli je **Jordánsko** i přes probíhající válku v sousední zemi považováno za stabilní zemi, je potřeba postupně usilovat

³⁶ Evropská komise: Implementation of the European Neighbourhood Policy in Ukraine Progress in 2014 and recommendations for actions, 25. 3. 2015, [ZDE](#).

³⁷ Evropská komise: Implementation of the European Neighbourhood Policy in the Republic of Moldova Progress in 2014 and recommendations for actions, 25. 3. 2015, [ZDE](#).

³⁸ Evropská rada: European Council meeting (19 and 20 March 2015) – Conclusions, 20. 3. 2015, [ZDE](#).

³⁹ Rada EU: Outcome of the Council Meeting, 16. 3. 2015, [ZDE](#).

⁴⁰ Evropská komise: Implementation of the European Neighbourhood Policy Partnership for Democracy and Shared Prosperity with the Southern Mediterranean Partners Report, 25. 3. 2015, [ZDE](#).

⁴¹ Evropská komise: Mise en oeuvre de la politique européenne de voisinage en Tunisie Progrès réalisés en 2014 et actions à mettre en oeuvre, 25. 3. 2015, [ZDE](#).

⁴² Evropská komise: Mise en oeuvre de la politique européenne de voisinage au Maroc Progrès réalisés en 2014 et actions à mettre en oeuvre, 25. 3. 2015, [ZDE](#).

⁴³ Evropská komise: Implementation of the European Neighbourhood Policy in Israel Progress in 2014 and recommendations for actions, 25. 3. 2015, [ZDE](#).

⁴⁴ Evropská komise: Implementation of the European Neighbourhood Policy in Palestine Progress in 2014 and recommendations for actions, 25. 3. 2015, [ZDE](#).

⁴⁵ Evropská komise: Implementation of the European Neighbourhood Policy in Egypt Progress in 2014 and recommendations for actions, 25. 3. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

o zlepšení lidskoprávní situace.⁴⁶ Země musí dále pokračovat v úsilí o odstranění mučení a nelidského zacházení se zadržovanými osobami a vězni. V případě **Libanonu** zůstává prioritou udržení stability a funkčnosti státních institucí.⁴⁷

PARLAMENTNÍ VOLBY V TÁDŽIKISTÁNU, SPOLUPRÁCE SE STŘEDOASIJSKÝMI ZEMĚMI

Volby v Tádžikistánu

V roce 2004 došlo k podpisu dohody o partnerství a spolupráci s Tádžikistánem. Dohoda vstoupila v platnost v roce 2010 a stanovila rámec pro společnou práci v oblasti politických, ekonomických a společenských reforem. Vztahy EU-Tádžikistán spadají do regionálního rámce spolupráce se středoasijskými státy.⁴⁸

Parlamentní volby proběhly 1. března. Podle pozorovatelské mise Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě voliči měli možnost výběru mezi politickými alternativami, avšak tato možnost byla značně omezená. Krom toho vlastní volby nebyly administrovány podle mezinárodních standardů. Ze strany státních médií nebyl naplněn požadavek rovnosti všech stran, podle zprávy OBSE média negativně informovala o Islámské straně obrody.⁴⁹ Ta a komunistická strana ve volbách neuspěly. Z voleb vzešla jako nejsilnější sekulární Lidová demokratická strana Tádžikistánu prezidenta Imomaliho Rachmona.⁵⁰

Jednání v institucích

ESVČ vydala prohlášení, které oceňuje vysokou volební účast, která může značit odhodlání voličů podílet se veřejném životě. Zároveň ale poukázala na fakt, že podle OBSE byla politická soutěž značně omezená. ESVČ na volbách ocenila především přítomnost mezinárodních pozorovatelů. Tádžickou stranu vyzvala, aby se pokusila doporučení OBSE uvést v praxi.⁵¹

Bezpečnostní dialog EU-Středoasijské státy

V první polovině dubna také proběhlo druhé setkání na nejvyšší úrovni mezi zástupci EU a států Střední Asie (Kazachstán, Kyrgyzstán, Tádžikistán, Turkmenistán, Uzbekistán); jako zvláštní host se setkání zúčastnil také zástupce Afghánistánu.⁵² Tématem setkání se stala bezpečnost v oblasti a relevantní bezpečnostní témata pro EU (migrace, radikalizace společnosti, zahraniční bojovníci, regionální stabilita, pašeráctví drog). Setkání poskytlo platformu pro diskusi o terorismu a CBRN rizicích (chemické, biologické, radiologické, jaderné). Výsledkem jednání byla dohoda o intenzivnější spolupráci mezi EU a středoasijskými státy v boji proti těmto bezpečnostním rizikům.

⁴⁶ Evropská komise: Implementation of the European Neighbourhood Policy in Jordan Progress in 2014 and recommendations for actions, 25. 3. 2015, [ZDE](#).

⁴⁷ Evropská komise: Implementation of the European Neighbourhood Policy in Lebanon Progress in 2014 and recommendations for actions, 25. 3. 2015, [ZDE](#).

⁴⁸ Blíže k tomu viz Přehled SZBP listopad 2014, [ZDE](#).

⁴⁹ OSCE: Tajikistan, Parliamentary Elections, 1 March 2015: Statement of Preliminary Findings and Conclusions, 2. 3. 2015, [ZDE](#).

Není bez zajímavosti, že pozorovatelská mise Společenství nezávislých států (SNS) uvedla, že volby proběhly uspokojivě.

Cacianalyst.org: Tajikistan's Elections Expel Opposition from Parliament, 18. 3. 2015, [ZDE](#).

⁵⁰ Electionguide.org: PDP Wins Tajikistan Parliamentary Election, 6. 3. 2015, [ZDE](#).

⁵¹ ESVČ: Statement by the Spokesperson on the Parliamentary elections in Tajikistan, 2. 3. 2015, [ZDE](#).

⁵² ESVČ: EU-Central Asia High Level Security Dialogue takes place in Dushanbe, 11. 3. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Konkrétními výsledky jednání je deklarace o další spolupráci v oblastech:

- společné úsilí o prevenci rozšiřování CBRN materiálů,
- nové formy spolupráce v boji proti terorismu a násilnému extremismu,
- spolupráce v ochraně hranic, v boji proti převádění lidí a nelegální migraci.

UKRAJINA: ENERGETICKÉ ROZHOVORY, PRODLOUŽENÍ SANKCÍ, ZÁVĚRY ER

Popis problematiky

Energetická soběstačnost Ukrajiny je od začátku ukrajinské krize zásadní otázkou. V roce 2014 přerušila ruská společnost Gazprom dodávky plynu do země, opětovné zásobování podmiňovala splacením ukrajinského dluhu.⁵³

V druhé polovině března hlásila mise OBSE pokračující nepokoje v oblasti jihovýchodně od Doněcku a na pobřeží Azovského moře.⁵⁴

Jednání v institucích EU

Místopředseda Komise a komisař pro energetickou unii Maroš Šefčovič předsedal trojstrannému jednání s Ukrajinou a Ruskem.⁵⁵ Předmětem jednání se staly dodávky zemního plynu na Ukrajinu, a to sice: 1) dodávky podle tzv. zimního balíčku, podle kterého Naftogaz zaplatí za plyn za březnovou spotřebu dopředu, Gazprom plyn dodá v dostatečném množství, Naftogaz zajistí tranzit plynu do zemí EU, 2) Ukrajina zajistí dodávky do určitých částí Doněcké a Luhanské oblasti, 3) zúčastnění představitelé se shodli, že se budou i nadále scházet v trojstranném formátu, aby zajistili další plnění opatření z tzv. zimního balíčku a připravili opatření nová v souvislosti s Minskou dohodou z poloviny února.

Na zasedání Rady EU pro zahraniční věci došlo 13. března k prodloužení omezujících opatření vůči osobám, které ohrožují územní celistvost a svrchovanost Ukrajiny. Tyto sankce vstoupily v platnost na základě rozhodnutí a nařízení Rady v březnu loňského roku.⁵⁶ Na lednovém zasedání se ministři zahraničí shodli, že je potřeba platnost omezujících opatření prodloužit.⁵⁷ Omezující opatření se prodlužují do září letošního roku. Zároveň došlo k aktualizaci seznamu osob, na které se omezující opatření vztahují. Na seznam byly zařazeny osoby, které přijaly oficiální funkce v Doněcké lidové republice a Luhanské lidové republice.⁵⁸

Situací na východní Ukrajině se zabývali nejvyšší představitelé členských států na setkání Evropské rady dne 20. března.⁵⁹ Představitelé vyzvali všechny strany konfliktu, aby se řídily

⁵³ Přehled SZBP červen 2014, [ZDE](#).

⁵⁴ OSCE.org: OSCE Chief Monitor calls for truce and restraint in southeast Ukraine, 23. 3. 2015, [ZDE](#).

⁵⁵ Evropská komise: Statement by Vice-President Šefčovič following the trilateral meeting EU-Ukraine-Russia on 2 March, 2. 3. 2015, [ZDE](#).

⁵⁶ Přehled SZBP březen 2014, [ZDE](#).

Rozhodnutí Rady 2014/145/SZBP ze dne ze dne 17. března 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem narušujícím nebo ohrožujícím územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny, [ZDE](#).

Nařízení Rady (EU) č. 269/2014 ze dne 17. března 2014 o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem narušujícím nebo ohrožujícím územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny, [ZDE](#).

⁵⁷ Přehled SZBP leden 2015, [ZDE](#).

⁵⁸ Rozhodnutí Rady (SZBP) 2015/432 ze dne 13. března 2015, kterým se mění rozhodnutí 2014/145/SZBP o omezujících opatřeních vzhledem k činnostem narušujícím nebo ohrožujícím územní celistvost, svrchovanost a nezávislost Ukrajiny, [ZDE](#).

⁵⁹ Evropská rada: European Council meeting (19 and 20 March 2015) – Conclusions, 20. 3. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

ustanovení dojednanými v Minsku v únoru letošního roku. V této souvislosti také Evropská rada zdůraznila vliv Ruské federace na proruské povstalce a jejich aktivity a s tím spojenou odpovědnost ruské strany za případné pokračující nepokoje. Omezující opatření vůči Rusku zůstanou v platnosti až do naplnění druhé Minské dohody (podle současného znění dohody tedy nejpozději do 31. prosince letošního roku). Zároveň, pokud to bude nutné, se Evropská rada vyslovila pro přijetí dalších opatření. Evropská rada potvrdila svou podporu vývoji na Ukrajině. Dále rozhodla o vzniku „komunikačního týmu“, který má za úkol připravit akční plán, jak čelit ruské dezinformační kampani v evropských státech. Akční plán má být připraven do června letošního roku.

AFET se na svém pracovním jednání 23. března zabýval zprávou o vztazích EU a Ruska.⁶⁰ Zprávu připravila ESVČ na základě žádosti FAC a prezentovala ji v lednu letošního roku⁶¹. Vztahy EU–Rusko musejí podle FAC po vývoji na Ukrajině doznat zásadních změn.

ESVČ K VÝVOJI V LIBYI

Popis problematiky

Libye čelí po loňských nepovedených parlamentních volbách rozvratu státu. Proti sobě stojí dvě skupiny okolo bývalého a současného parlamentu. Oba parlamenty nadále podporují rozdílné vlády. Kromě dvojevládní hraje výraznou roli nábožensko-sekulární konflikt. Kvůli zapojení islamistů do sporu se z libyjského konfliktu stává s konflikt s celoregionálním významem (útěk libyjských uprchlíků do Tuniska, zapojení Egypta).⁶² Neschopnost vládních jednotek kontrolovat území umožňuje vzestup skupin hlásících se k Islámskému státu i v oblasti severní Afriky.⁶³

OSN zajišťuje se střídavým úspěchem jednávání mezi oběma hlavními stranami konfliktu v zemi. Na začátku března se podařilo mírová jednání obnovit. Zástupci Sněmovny reprezentantů, která dočasně sídlí ve východolibyjském Tobruku a která vzešla z loňských parlamentních voleb, během mírových jednání v Marokou uvedli, že jsou ochotni dále diskutovat o možnosti účastnit se vlády národní jednoty. Touto cestou by bylo podle zástupců OSN možné překonat libyjský konflikt.⁶⁴

V polovině března se všechny zúčastněné strany sešly v Alžírsku k dalšímu kolu mírových jednání.⁶⁵

V druhé polovině března se vojenské jednotky pod vedením generála Haftara střetly se silami islamistů.⁶⁶ I přes rozsáhlou ofenzivu armády, která podporuje loni zvolené poslance, zmocněnec OSN pro mírový proces v Libyi Bernardino León oznámil, že další kolo jednání, které se uskutečnilo na konci března, bylo úspěšné. Na těchto jednáních se povedlo snížit počet témat,

⁶⁰ Evropský parlament: Committee on Foreign Affairs AFET(2015)0323_1 DRAFT AGENDA Meeting Monday 23 March 2015, [ZDE](#).

⁶¹ Přehled SZBP leden 2015, [ZDE](#).

⁶² V druhé polovině února došlo k popravě 21 koptských křesťanů. Odpovědnost za tento čin nesli bojovníci Islámského státu. Egyptský prezident Abdal Fattáh Sisi požadoval po mezinárodním společenství a OSN především mandát pro vojenskou operaci proti islamistům v Libyi.

Middleeasteye.net: Egypt's Sisi seeks Libya intervention as the West urges political solution, 18. 2. 2015, [ZDE](#).

⁶³ Middleeasteye.net: IS strengthens presence on Libyan coast, 14. 2. 2015, [ZDE](#).

⁶⁴ Middleeasteye.net: Libya's Tobruk-based parliament 'agrees' to join unity government, 5. 3. 2015, [ZDE](#).

⁶⁵ UN.org: At Libya talks, UN envoy stresses commitment to continued dialogue, positive outcome, 11. 3. 2015, [ZDE](#).

⁶⁶ Middleeasteye.net: Haftar holds the key to peace in Libya, 26. 3. 2015, [ZDE](#).

kteřá jsou stále sporná. Jako sporné téma zůstává „jenom“ shoda o vládě národní jednoty a bezpečnostních opatření.⁶⁷

Jednání v institucích EU

Vysoká představitelka Mogheriniová přivítala obnovení mírových rozhovorů, protože se jedná o možnost, jak stabilizovat jižní sousední zemi EU. Dále zdůraznila, že faktické dvojvládní nahrává rozšiřování džihádismu v další oblasti.⁶⁸

Mogheriniová dále přivítala setkání libyjských politických stran v Alžíru v první polovině března.⁶⁹ Ocenila především vůli zúčastněných stran podílet se na mírovém jednání a vést politický dialog namísto použití násilí. Setkání podle ní ukazuje, že mírové jednání cestou politického dialogu je možné. OSN i nadále má plnou podporu EU ve vedení mírových rozhovorů.

FAC přijala na svém zasedání 6. března nařízení, kterým se omezující opatření podle rozhodnutí Rady 2011/137/SZBP⁷⁰ mají nově vztahovat i na další osoby. Tyto osoby se mají podílet na porušování lidských práv, svou činností mají bránit dokončení přechodu k demokracii v zemi, poškozovat infrastrukturu země či jakkoli jinak svou činností podporovat ozbrojené skupiny v nezákonném využívání ropy a přírodních zdrojů Libye.⁷¹

V Bruselu proběhlo jednání 9. března jednání zástupců libyjského průmyslu se zástupci EU, OSN a Světové banky. Předmětem jednání byla hospodářská obnova země, fiskální a hospodářská situace. Závěrem přijali účastníci jednání rozhodnutí o vytvoření Libyjské unie pro libyjské hospodářství.⁷²

FAC přijala na svém zasedání 16. března závěry o Libyi.⁷³ Rada uvítala probíhající mírové rozhovory. V souvislosti s rozšiřování teroristických skupin na území Libye je EU připravena poskytnout zemi podporu v boji proti terorismu, pašování zbraní a přílivu zahraničních bojovníků. Rada by proto uvítala, kdyby vznikla vláda národní jednoty, která by proti těmto bezpečnostním rizikům postupovala. Rada dále vyzvala EK a ESVČ, aby připravily program asistence. Rada uvedla jako určitou možnost vznik mise v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP), která by asistovala vládě národní jednoty s bezpečnostními opatřeními.

Možnostmi asistence se také 20. března zabývala Evropská rada. Zástupci členských států diskutovali alternativu použití mise SBOP pro podporu vlády národní jednoty. Spolupráce EU s regionálními mocnostmi je žádoucí pro účinný postup proti bezpečnostním hrozbám

⁶⁷ UN.org: UN envoy says Libya latest peace talks have gone 'well beyond what we have expected', 27. 3. 2015, [ZDE](#).

⁶⁸ ESVČ: Statement by High Representative/Vice President Federica Mogherini on the resumption of the UN-facilitated Libyan political dialogue, 3. 3. 2015, [ZDE](#).

⁶⁹ ESVČ: Statement by High Representative/Vice-President Federica Mogherini on the meeting of the Libyan political parties in Algeria, 12. 3. 2015, [ZDE](#).

⁷⁰ Rozhodnutí se týká zákazu dovozu zbraní a materiálu použitelného k vnitřním represím, zmrazení finančních prostředků a hospodářských zdrojů pro osoby, které se podílely na porušování lidských práv v zemi a provádění útoků na civilní obyvatelstvo a úroků v rozporu s mezinárodním právem.

Rozhodnutí Rady 2011/137/SZBP ze dne 28. února 2011 o omezujících opatřeních s ohledem na situaci v Libyi, 3. 3. 2011, [ZDE](#).

⁷¹ Nařízení Rady (EU) 2015/374 ze dne 6. března 2015, kterým se mění nařízení (EU) č. 204/2011 o omezujících opatřeních s ohledem na situaci v Libyi, 7. 3. 2015, [ZDE](#).

⁷² ESVČ: EU hosts meeting of Libyan businessmen from all across the country, 9. 3. 2015, [ZDE](#).

⁷³ Rada EU: Outcome of the Council Meeting, 16. 3. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

v souvislosti se vzrůstajícím radikálním džihádismem. Tyto kroky ESVČ také konzultuje s OSN.⁷⁴

Vývojem v oblasti Blízkého východu a zemí severní Afriky se na svém zasedání zabýval také AFET. Na jednání se diskutovalo o navrženém usnesení pro plénum EP. V usnesení je zdůrazněna nutnost spolupráce s Tureckem a Íránem a připravenost EU poskytnout další prostředky na mise SBOP.⁷⁵

FAC: PRODLOUŽENÍ SANKCÍ SÝRIE

Popis problematiky

Podle některých odhadů je každý pátý uprchlík žádající o azyl v Evropě ze Sýrie. V zemi i nadále pokračuje občanská válka. V deklaratorní rovině mezinárodní tlak na Assadův režim nepolevuje, zároveň ale s hrozbou Islámského státu je čím dál nutnější zajistit porážku sunnitského džihádismu prostřednictvím spolupráce všech států v regionu. Z Assada se tak stává spolupracující strana.

Jednání v institucích EU

Na svém zasedání 6. března přijala FAC rozšíření seznamu osob, na které se vztahují omezující opatření. Mezi těmito osobami jsou nově zařazeni zástupci firem, které se podílejí na výrobě chemických zbraní či zajišťují dodávky ropy Assadovu režimu.⁷⁶ Po tomto rozšíření sankčního seznamu se omezující opatření týkají 218 osob a 69 firem.⁷⁷

JIŽNÍ SÚDÁN: NEÚSPĚCH MÍROVÝCH JEDNÁNÍ

Popis problematiky

Mírový proces v Jižním Súdánu postoupil počátkem letošního roku do nové fáze. Znepřátelené strany se shodly na vytvoření přechodné vlády. K 5. březnu měla být podepsána mírová dohoda.⁷⁸

I přes výzvy zástupců Mezivládní agentury pro rozvoj (*International Authority on Development*, IGAD) se nepodařilo přimět prezidenta Salva Kiira a bývalého viceprezidenta Rieka Machara k ústupkům. Oba jednání opustili, dohoda nebyla podepsána. Zástupci IGAD uvedli, že i nadále budou vyvíjet aktivity, která povedou k obnovení mírových rozhovorů a sjednání dohody o přechodné vládě do července letošního roku.⁷⁹ Podle vládních představitelů opozice okolo Rieka Machara požadovala nepřipustné body, mj. aby po přechodné období existovaly vedle sebe dvě armády, povstalecká i vládní.⁸⁰

⁷⁴ ESVČ: Remarks by High Representative/ Vice-President Federica Mogherini upon arrival at the second day of the European Council, 20. 3. 2015, [ZDE](#).

⁷⁵ Evropský parlament: Návrh zprávy o bezpečnostních výzvách na Blízkém východě a v severní Africe a o možnostech dosáhnout politické stability (Výbor pro zahraniční věci), [ZDE](#).

⁷⁶ Prováděcí nařízení Rady (EU) 2015/378 ze dne 6. března 2015, kterým se provádí nařízení (EU) č. 36/2012 o omezujících opatřeních vzhledem k situaci v Sýrii, 7. 3. 2015, [ZDE](#).

⁷⁷ Rada EU: Syria: EU strengthens sanctions against the regime and its supporters, 6. 3. 2015, [ZDE](#).

⁷⁸ Přehled SZBP únor 2015, [ZDE](#).

⁷⁹ Igad.int: Message from H.E. Hailemariam Dessalegn, Prime Minister of the Federal democratic republic of Ethiopia and chairperson of the IGAD Assembly to the people of South Sudan, 6. 3. 2015, [ZDE](#).

⁸⁰ Sudantribune.com: Troika, Khartoum discuss failure of South Sudan peace process, 8. 3. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

Jednání v institucích EU

K vývoji v zemi vydala ESVČ prohlášení, v němž odsuzuje neschopnost obou stran uzavřít konflikt prostřednictvím politického dialogu. Vývoj v zemi vyžaduje soustředěnější a intenzivnější mezinárodní tlak, aby byly obě strany konfliktu přinucené dosáhnout funkční a trvající mírové dohody.⁸¹

IRÁNSKÝ JADERNÝ PROGRAM: DALŠÍ KOLO JEDNÁNÍ

Popis problematiky

Íránský jaderný program dlouhou dobu představoval úhelný kámen vztahů země se západními mocnostmi. Vývoj v regionu v souvislosti s pokračující občanskou válkou v Sýrii a vzestupem džihádismu znamenal i pro Írán znatelné ohrožení. V souvislosti s prezidentskými volbami v zemi se změnil také íránský postoj k vyjednávání se západními zeměmi.⁸² Pozice Íránu v regionu je i přes vnější nebezpečí oslabena postojem ostatních arabských zemí.

Jednání o íránském jaderném programu probíhá ve formátu E3+3; tři evropské státy Německo, Spojené království a Francie a Spojené státy, Rusko a Čína. Kvůli současnému stavu na Blízkém východě, který má přímý vliv na EU⁸³, se angažmá evropský států stále stupňuje, aby došlo k uspokojivému vyřešení situace. Německý ministr zahraničí Frank-Walter Steinmeier se výrazně postavil proti iniciativě amerických republikánských senátorů, kteří v otevřeném dopisu varovali účastníky jednání a íránskou stranu, že nesdílí postoj prezidenta Baracka Obamy a nesouhlasí s tím, aby Senát podpořil zrušení sankcí uvalených na Írán. Zrušení sankcí je součástí dohody, jejíž finální podoba by měla být dojednána v březnu. Podle této dohody budou zrušeny sankce západních zemí uvalené na Írán výměnou za omezení jaderného programu. Vývoj rozhovorů tak mohou ovlivnit také vnitropolitické rozepře ve Spojených státech. Očekává se také výrazné omezení zájmu Spojeného království, kde se blíží parlamentní volby. Postoj země vůči Íránu bude definovat nová vláda po květnových volbách.⁸⁴

Jednání v institucích EU

Vysoká představitelka Mogheriniová při jednání s íránským ministrem zahraničí Javadem Zarifem potvrdila, že EU je připravena převzít iniciativu při dojednávání dohody o íránském jaderném programu.⁸⁵ Další kolo jednání skupiny E3+3 a Íránu proběhlo na začátku března v Montreaux. Podle ESVČ setkání vyjasnilo obrysy finální dohody.⁸⁶ Na nejvyšší úrovni proběhne setkání evropských zástupců a Íránu v druhé polovině března v Bruselu. Setkání se zúčastní vysoká představitelka Mogheriniová, německý ministr zahraničí Frank-Walter Steinmeier, francouzský ministr zahraničí Laurent Fabius, britský ministr Philip Hammond a íránský ministr zahraničí Javad Zarif.

⁸¹ ESVČ: Statement of the Spokesperson on the failure of the parties of South Sudan conflict to reach a peace agreement, 6. 3. 2015, [ZDE](#).

⁸² ECFR.eu: Post-Nuclear: The future for Iran in its neighbourhood, 11. 12. 2014, [ZDE](#).

Viz také Přehled SZBP červenec 2014, [ZDE](#).

⁸³ Nejčastější skupinou žadatelů o azyl v zemích EU je běženci před občanskou válkou ze Sýrie. Vedle toho uprchlíci i před Islámským státem ohrožují stabilitu okolních států.

Přehled SZBP prosinec 2014, [ZDE](#).

⁸⁴ ECFR.eu: Europe stepping up its game on Iran, 17. 3. 2015, [ZDE](#).

⁸⁵ ESVČ: HR/VP Federica Mogherini's calls with Iranian Foreign Minister Javad Zarif and US Secretary of State John Kerry on Iran nuclear talks, 3. 3. 2015, [ZDE](#).

⁸⁶ ESVČ: E3/EU+3 Political Directors and Iran held meeting in Montreux, 5. 3. 2015, [ZDE](#).

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz

DOKUMENTY SZBP EU

(Výběr dokumentů z databáze Rady EU)

Pátá zpráva o monitorování zemí západního Balkánu v období po liberalizaci vízového režimu v souladu s prohlášením Komise ze dne 8. listopadu 2010 – [6624/15](#)

Datum: 2. 3. 2015

Typ dokumentu: Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě

Obsah dokumentu: Od roku 2010 připravila Komise již 5 zpráv o vývoji počtu žadatelů o azyl ze zemí západního Balkánu. Od liberalizaci vízového režimu v roce 2009 docházelo ke vzrůstající tendenci počtu žadatelů o azyl. V roce 2013 podalo žádost před 53 tisíc občanů západobalkánských států (nejvíce Srbů, na druhém místě Makedonci). V prvních devíti měsících roku 2014 se počet žadatelů zvýšil o 40 % ve srovnání s prvními devíti měsíci roku 2013. Dokument identifikuje push a pull faktory migrace ze zemí západního Balkánu do zemí EU. Dále jsou navržena opatření, která by měla migraci snížit.

Kontakt:

Martin Kuta, tel. 2305, email: kutam@psp.cz

Štěpán Pecháček, tel. 2226, email: pechacek@psp.cz